

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Vallens miljöskola

Giltighetstid: läsåret 20/21

Ansvarig rektor: Annlouise Selin

Innehåll

1. Syfte och bakgrund
2. Vision och arbetssätt
3. Kartläggning av riskområden
4. Mål för arbetet
5. Handlingsplan
6. Utvärdering av genomförda insatser
7. Barns/elevs delaktighet i arbetet
8. Rutiner för akuta situationer
9. Bilaga: definitioner och begrepp

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Alla vuxna tar ett gemensamt ansvar och genom ett aktivt ledarskap i klassrummet säkerställa en god **studiero** och **trygghet** för alla elever. Kontinuerligt gå igenom och **följa upp** skolans **ordningsregler** och i dialog med eleverna upprätta regler för klassen för att på bästa sätt stödja en trygg skolmiljö. Alla vuxna har skyldighet att **förhindra kränkningar**, utreda och vidta åtgärder.

Hälsofrämjade insatser som ex. den organisationsmodell som skolan har, åldersblandade temadagar, storsamling, goda relationer med elever och vårdnadshavare, formativ bedömning, rutiner frånvaro/närvaro och elevers inflytande ger goda förutsättningar för att gynna alla elevers lärande.

3. Kartläggning av riskområden inför läsåret 20/21

Hallar- Mycket hinner hända på 5 minuter då eleverna kommer in och ingen vuxen finns på plast.

Matsalen- hög ljudvolym, elever som springer omkring

Rast- Elever som springer ut i och in, Konflikter vid olika aktiviteter.

4. Mål för arbetet

En trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas.

Syftet är att personal och elever både i ord **och** handling ska visa respekt för allas lika värde. Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Det bedrivs långsiktigt, gäller alla, sker kontinuerligt både på och utanför lektionstid och det är målinriktat. Det handlar om att alla lärare har samma positiva förväntningar på alla klasser och på enskilda elever. Det handlar också om hur grupper organiseras så att alla elever kommer till sin rätt och om hur lärare och elever bemöter varandra. Det handlar också om att organisera undervisningen så att alla elever utmanas och utvecklas, att eleverna får samtala och vilka värderingar som är viktiga att värna och att de görs delaktiga i skolans verksamheter.

5. Handlingsplan utifrån identifierade riskområden 19/20 följs upp i maj 20

- Skolgården delas upp i en karta med 3 områden där 3 rastvärdar ansvarar för sitt område. När någon är frånvarande är skolgården delad i två områden med varsin ansvarig rastvärd. Rastvärd bär alltid varselväst. De som står uppsatta som rastvärdar ansvarar för att detta följs. Uppföljning sker på elevråd 4 ggr/termin.
- Lekstugan är öppen för utlåning på alla raster. Rastvärdar ansvarar och uppföljning sker på elevråd 4 ggr/termin.
- Alfaltsaktiviteter. Målas av fritidspersonal. Följs upp på elevråd 4 ggr/termin.

Handlingsplan utifrån identifierade riskområden 20/21 följs upp i maj 21

- Då skolgårdens yta halveras pga. byggnation av förskola så delas elevernas raster upp i två grupper f-3 och 4-6.
- Fler fritidspersonalen ansvarar för samtliga raster och olika planerade aktiviteter ska erbjudas eleverna.
- Fritidspersonal ansvarar för att vid behov stödja eleverna i leken och reda ut ev. konflikter.
- Lekstugan är öppen alla raster för utlåning av lekmaterial.
- Alla ansvariga klasslärare finns på plats klockan 08.00 då eleverna släpps in i hallarna. Lektionerna startat 08.05 from. ht -20. Rutiner kring fasta platser för kläder och skor och att golven har fria ytor.
- Varje lunch inleds med 5 tysta minuter. Varje vuxen som äter med eleverna i matsalen ansvarar för att säkerställa en lugn och trygg matsituation.

6. Utvärdering av genomförda insatser 18/19

I elevenkät framkom det att många elever samlades vid det som kallades för lusthuset. Där upplevde flera att det kunde hända otrevliga saker. Lusthuset finns inte kvar längre.

Avsaknaden av rastvärdar som cirkulerar var något som många elever lyfte i enkäten.

Inköp av rastbord och lekmaterial/aktiviteter. Rastborden används både under skoltid och fritidstid. Upplevs positivt av vuxna och barn.

Eleverna efterfrågar saker att leka med. För att få eleverna att ta mer ansvar samt att använda lekmaterial mer aktivt under raster så har rastvärdar öppnat en ”lekstuga” där elever lånar och ansvarar för det man lånat.

Att måla olika aktiviteter på asfalten har inte genomförts och skrivs in i handlingsplanen.

Utvärdering av genomförda insatser 19/20

Trots att personal har varselväst och på så sätt är synliga så uppger eleverna i trygghetsenkät att de saknar rastvärdar. Eleverna vänder sig ofta till den personal som finns i personalrummet under rast.

Lekstugan är en positiv ”aktivitet”. Eleverna gör val att låna saker och blir mer aktiva under rasten. De blir också mer rädda om saker de lånar eftersom de själva måste ansvarar för det.

Fortfarande saknas målning av asfalt.

7. Barns/elevers delaktighet i arbetet

Via elevrådet har klasserna diskuterat vilka regler som skolan bör ha och vilka konsekvenser som bör gälla. Klasserna har lämnat förslag som ett av flera underlag inför revidering av skolans likabehandlingsplan.

Klasslärare går igenom likabehandlingsplanen med eleverna vid varje terminsstart. Visar också på resultat från kartläggningar och för dialog kring varför resultatet ser ut som det gör. Vad är positivt och viktigt att värna om och vad kan vi tillsammans göra bättre. Elevernas förslag tas med till elevrådet för ev. justering av likabehandlingsplanen.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Så fort någon får kännedom inleds och dokumenteras samtal med berörda personer. Dokumentation sker via LISA. Den som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor för kännedom.
- I det enskilda samtalet med den utsatta tas reda på vad som hänt, vem utsätter och hur länge det har pågått.
- I det enskilda samtalet med den som utsätter ta del av deras beskrivning, berätta vad vi fått vetskap om, betona vikten av att ta ansvar för sina handlingar, var tydlig med hur skolan ställer sig till alla former av kränkningar och hur skolan kommer att agera. Fråga vad hon/han ska göra för att kränkningarna ska upphöra. Gör en skriftlig överenskommelse.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Kontinuerlig uppföljning med berörda elever och vårdnadshavare tills att händelsen bedöms vara utredd och har upphört .
- Om stöd behövs kontaktas personal ur skolans elevhälsoteam.
- Om kränkningarna inte upphör kallar rektor till möte. Efter utredning kan rektor ge elev en skriftlig varning som beskriver vilka åtgärder som vidtas om elevens beteende inte förändras.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och central facklig organisation.

Rutiner vid hot och våld.

Handlingsplan för hot och våld finns på v-klass.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• Funktionsnedsättning

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• Sexuell läggning

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn

serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

Överträdelse och lagrum

Nedanstående uppräknig ska ses som en hjälp i avgörandet om misstanke om brottslig handling finns vid hot och våld. Vid svårigheter att avgöra kontaktas polisen för rådgivning.

Misshandel (t.ex. avsiktliga örfilar och knytnävsslag)

3 kap 5 och 6 §§ brottsbalken

Vållande till kroppsskada eller sjukdom (av grov oaktsamhet orsaka skada)

3 kap 8 § brottsbalken

Framkallande av fara för annan (av grov oaktsamhet utsätta annan för livsfara eller fara för svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom)

3 kap 9 § brottsbalken

Olag tvång (genom våld eller genom hot tvinga annan att göra, tåla eller underlåta något)

4 kap 4§ brottsbalken

Ologa hot (allvarligt hota någon i syfte att framkalla allvarlig rädsla)

4 kap 5 § brottsbalken

Ofredande (handgripligen eller på annat sätt antasta någon)

4 kap 7 § brottsbalken

Förtal (utpeka någon som brottslig eller klandervärd) *Får endast åtalas av målsäganden.*

5 kap 1 och 2 §§ brottsbalken

Förolämpning (smäda eller beskylla annan) *Får endast åtalas av målsäganden.*

5 kap 3 § brottsbalken

Våldtäkt och sexuellt tvång (genom våld eller hot tvinga annan till samlag eller annan sexuell handling)

6 kap 1 och 2 §§ brottsbalken

Stöld och rån

8 kap 1, 4 och 5 §§ brottsbalken

Skadegörelse och åverkan (t.ex. allvarliga klotter och fönsterkrossning)

11 kap 1-3 §§ brottsbalken

Våld eller hot mot tjänsteman (t.ex. mot lärare)

17 kap §§ brottsbalken

Narkotikabrott eller vårdslöshet med narkotika (överlåta, anskaffa, sälja, inneha, bruka eller ha annan befattning med narkotika)

1-3 §§ narkotikastrafflagen

Olovlig försäljning av alkoholdrycker (langning)

10 kap 3 §§ alkohollagen

Lag (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål